

ЗВІТ

за результатами службового відрядження за кордон до Французької Республіки заступника Голови Державної пенітенціарної служби України Дуки Олександра Олексійовича

У період з 12 по 15 жовтня 2011 року заступником Голови Державної пенітенціарної служби України (далі – ДПтС України) Дукою О.О. і начальником департаменту кримінально-виконавчої інспекції та соціально-психологічної роботи з засудженими ДПтС України Янчуком О.Б. здійснено службове відрядження за кордон до Французької Республіки (м. Страсбург) з метою участі у 16-й Конференції директорів тюремних адміністрацій за участю керівників служб пробації на тему: "Спільна робота зі сприяння соціальній реінтеграції засуджених осіб" (далі – Конференція) за підтримки Генерального директорату з прав людини і юридичних питань Секретаріату Ради Європи. Загалом у Конференції взяли участь представники пенітенціарних систем від 42 Європейських країн.

Зазначена Конференція проводилася з метою обміну досвідом між керівниками тюремних адміністрацій і керівниками служб пробації європейських країн, вивчення новітніх методів, спрямованих на виконання європейських стандартів, Європейських в'язничних правил, Правил пробації Ради Європи, Європейських правил, що стосуються неповнолітніх правопорушників, відповідно до їх кримінальних покарань та подальшої успішної реінтеграції у суспільство.

Також, робоча програма заходу була націлена на визначення майбутньої стратегії діяльності пенітенціарних служб і служб пробації з метою покращення умов тримання засуджених осіб відповідно до Європейських в'язничних правил, включаючи моніторинг виконання європейських стандартів. Цей принцип був висвітлений у виступах Директора Тюремної адміністрації Міністерства юстиції Франції pana Анрі Маса, віце-президента Європейського суду з прав людини пані Францис Тулкенс, Генерального директора Департаменту тюрем і пробації Міністерства юстиції Данії pana Віліяма Ренцмана та представників Генерального директорату з прав людини і юридичних питань Ради Європи (13 жовтня 2011 року). Доповіді головуючих доповідачів визначили основні напрями розвитку пенітенціарних служб Європейських країн згідно з положеннями відповідних рекомендацій Ради Європи з акцентуванням на її статистичні дослідження (проект SPACE), а саме:

- забезпечення можливості скорочення термінів перебування у місцях позбавлення волі;

- розширення альтернатив покаранню у виді позбавлення волі;

- максимальне розширення контактів засуджених, які тримаються у місцях позбавлення волі, із зовнішнім світом, зокрема, надання можливості дистанційного навчання через мережу Інтернет;

надання засудженим можливості брати участь у голосуванні під час виборчих кампаній;

підвищення довіри між засудженими та персоналом шляхом залучення засуджених до заходів щодо покращення умов діяльності тюрем;

створення у місцях позбавлення волі умов, максимально наближених до умов за межами тюрем, що сприятиме профілактиці вчиненню ними повторних злочинів (усі обмеження для засуджених, крім визначеного вироком суду позбавлення волі, повинні бути обґрунтовані);

вдосконалення заходів соціальної реінтеграції осіб, які звільняються з місць позбавлення волі, через максимальне залучення усіх причетних інституцій, починаючи з моменту призначення кримінального покарання засудженій особі або прибуття її до установи виконання покарань та продовжуючи протягом усього періоду перебування засудженого у місцях позбавлення волі;

вдосконалення взаємодії між пенітенціарними службами і службами пробації, у тому числі через створення спільних організаційних структур.

Протягом робочої програми Конференції українською делегацією було відвідано низку робочих сесій за участю представників пенітенціарних служб таких країн пострадянського простору: Російської Федерації, Азербайджану, Естонії, Грузії, Литви, Молдови та України (модератор російськомовної секції – Селівестров В'ячеслав Іванович, професор кафедри кримінального права Московського державного університету ім. М.В.Ломоносова, доктор юридичних наук, заслужений діяч науки Російської Федерації).

Наріжним питанням робочих сесій було обговорення проекту нової рекомендації Ради Європи – етичного кодексу персоналу місць позбавлення волі, підготовленого паном Ендрю Коелом, заслуженим професором тюремних дисциплін Лондонського та Есекського університетів (раніше працював у пенітенціарній системі Об'єднаного Королівства Великої Британії, засновник Міжнародного центру тюремного вивчення). Основні завдання персоналу місць позбавлення волі, що визначені у проекті зазначеної вище рекомендації, спрямовані на захист прав і свобод ув'язнених і забезпечення їх особистої безпеки, захист суспільства від злочинності, допомогу засудженим у соціальній реабілітації під час перебування в ув'язненні тощо. Рекомендація визначає відмінність і автентичність завдань пенітенціарного персоналу від завдань персоналу поліції та армії, важливість підпорядкованості дій та високого морального рівня персоналу під час виконання покладених службових обов'язків.

Одночасно під час Конференції було проведено ряд консультацій з представниками міжнародних і неурядових організацій, що були представлені на Конференції, з метою обговорення питань, пов'язаних з розвитком політик і законодавства у сфері кримінальної юстиції країн Східної Європи і Росії.

ВИСНОВКИ:

1. Встановлені під час проведення Конференції партнерські відносини між представниками пенітенціарних служб Європейських країн щодо багатостороннього обміну досвідом у сфері виконання покарань потребують закріплення та подальшого розвитку шляхом обміну інформацією та практичними напрацюваннями.

2. Отримані під час візиту аналітичні матеріали будуть використані при підготовці нормативно-правових документів, які регламентують діяльність ДПтС України.

ПРОПОЗИЦІЇ:

1. Забезпечити подальшу співпрацю із Радою Європи у пенітенціарній сфері.

2. Впроваджувати в практичну роботу із засудженими до альтернативних видів покарання і неповнолітніми індивідуальні і групові реабілітаційні програми з метою корекції їх поведінки та подальшої реінтеграції у суспільство.

3. Переглянути організацію навчальних програм підготовки та перепідготовки персоналу, який працює із категорією засуджених до альтернативних видів покарання і неповнолітніми засудженими, і доповнити їх з урахуванням положень Європейських в'язничних правил.

4. Вдосконалити заходи щодо впровадження для засуджених до позбавлення волі прогресивної системи відбування покарання, яка б передбачала мотивацію їхньої правослухняної поведінки, що сприятиме профілактиці вчиненню ними повторних злочинів.

5. Організувати розповсюдження для вивчення та використання у роботі інформаційних документів Ради Європи, що стосуються виконання покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, поводження з правопорушниками, тримання під вартою.

Заступник Голови

О.О. Дука